

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția III, sub Nr. 111—1938.

Bucurați-vă totdeauna, rugați-vă neîncetat, mulțumiți pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus pentru voi.

1 Tes. 5, 16—18

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

CULTUL TRADIȚIILOR NOASTRE

Adunările eparhiale ce s'au ținut săptămâna trecută în tot cuprinsul Țării, au constituit prilejul binevenit de a ne da seama periodic de importanța tradițiilor sănătoase ale Bisericii noastre ortodoxe.

Intr'o epocă de mari și radicale prefaceri, ce rup cu trecutul în atâtea domenii ale societății, fiindcă le cer necesități inexorabile, mai tari decât voința oamenilor, numai *Biserica* singură se menține pe linia unui trecut de veacuri, păstrând cu grijă atentă așezămintele și obiceiurile ei religioase. Motivul acestei atitudini singulare este ușor de găsit: fiind de origină divină, Biserica stă pe temelia unei doctrine ideale, ce depășește oamenii și vremurile, neputincioase a-i înfrunța înălțimea și rezistența morală.

Căci Mântuitorul, întemeind împărăția sa pe pământ, n'a înțeles să pună sub ochii generațiilor ambiții egoiste și glorie trecătoare, ca atâția creatori de State dispărute, ci le-a aprins în inimi flacăra veșniciei, cu năzuința statornică de a realiza în lume — prin iubire și jertfă desinteresată — desăvârșirea cerească.

Mai mult decât alte neamuri, Românii crescuți în suferință, au disprețuit măririle deșarte, apropiindu-se cu adâncă încredere de *sfintele altare*, unde sufletul lor își găsea cel mai bun refugiu față de toate răutățile cutropitoare. Ei credeau sincer în Stăpânul nevăzut al lumilor, care coboară pe cei mândrii de pe scaunele lor și înalță pe cei smeriți cu inima, și de aceea au socotit că *Biserica* lui cu toate rânduielile ei este isvorul suprem al vieții adevărate, ce duce la izbăvire.

Privind în urma veacurilor stinse, surprindem la fiecare pas al dezvoltării noastre minunea rezistenței etnice sub fulgerile atâtor furtuni întunecate, însemnându-le trecerea peste noi cu tot atâtea *lăcașuri* de rugăciune și cruci de închinare. Era firesc

deci, ca viața noastră sub toate formele ei să se desfășoare mai mult și mai constant sub scutul *Bisericii*, dând naștere atâtor datini și alcătuirii, cari au rămas până în zilele noastre.

Să ne gândim de pildă la caracterul *popular* al instituțiilor bisericesti, și să notăm fenomenul izbitor, că pe când la alte neamuri creștine el a dispărut cu secole în urmă, la noi nota aceasta esențială și proprie creștinismului primar s'a conservat neschimbată. Privind o adunare parohială, protopopească sau eparhială dela noi, ai iluzia că retrăiești un crâmpeu din „*Faptele Apostolilor*” sau o pagină de veche istorie românească, atât de solidar activau conducătorii cu poporul în trebile bisericesti.

S'au format astfel — datorită evident sfințeniei instituției — cele mai puternice *tradiții* din câte cunoaște istoria noastră, căci oricât am căuta în domeniile vieții naționale, nicăiri nu vom găsi obiceiuri și așezăminte mai vechi și mai originale decât cele *bisericesti*.

Ele s'au confundat așa de mult cu *patrimoniul moral* al neamului, încât nici nu ne-am putea imagina evoluția noastră viitoare desbrăcați de ele. Cel puțin acesta e cazul pentru *Biserica ardeleană*, unde respectul întocmirilor strămoșești este o poruncă sfântă ce vine din mormintele atâtor mucenici ai credinței. Iată de pildă *organizația șaguniană*, în care trăim cu atâtea rezultate fericite, nu pentru că ne-a dat-o o minte genială, călăuzită de Duhul sfânt, ci fiindcă ea a reînviat în forme bine închiegate o tradiție multi-seculară a Bisericii noastre, altoită pe învățătura Domnului și practica Apostolilor.

Ori câte critici s'ar formula de către amatorii de schimbări, ele sunt sortite să rămână fără răsunet, fiindcă în ordinea bisericască domină ca o forță suverană principiul *conservării* creațiilor, consimțite de popor

prin o experiență îndelungată. De altfel s'a dovedit, că neamurile cari renunță ușor la moștenirile religioase ale trecutului, nu-și mai găsesc echilibrul necesar unei dezvoltări normale, fiind expuse tuturor zguduiriilor ce le implică renegarea credințelor vechi.

Cultul tradițiilor bisericesti a devenit astfel un fel de dogmă pentru țările ce trăiesc în spiritul creștinismului adevărat. *Anglia* ne servește cel mai elocvent exemplu de tradiționalism neînduplecat. Incercarea de acum câțiva ani de a introduce oarecari modificări neesențiale în „*Cartea de rugăciune*” (The book of common Prayer) care conține tot ritualul Bisericii anglicane, a întâmpinat rezistența invincibilă a *Parlamentului*, deși Episcopii atât de influenți acolo au pus toate stăruințele pentru reușită.

Adunările noastre eparhiale, cu clericii și mireni lor atât de luminați, au avut iarăș prilejul instructiv de a-și rememora valoarea tradiției în Biserica, fiindcă au susținut-o în toate împrejurările, sprijiniți pe cunoașterea sufletului popular.

Călăuzite de o Ierarhie așa de conștientă și devotată Bisericii, aceste Adunări ale obștei noastre ortodoxe, vor merge și în viitor pe aceleași drumuri sănătoase din trecut, făcându-și din păzirea tradițiilor moștenite un titlu de onoare, vrednic de recunoștința generațiilor ce ne vor urmă.

Guvernul și înzestrarea oștirii.

Intr'un Consiliu prezidat de d-l Armand Călinescu, toți membrii guvernului au convenit în unanimitate să-și cedeze leafa pe o lună pentru sporiirea fondului destinat înarmării națiunii. Fapta este prea frumoasă în semnificația ei, spre a n'o încresta aici cu laudele ce se cuvin vrednicilor cărmuitori ai Țării.

EVANGHELIA

Ioan 17, 1—13.

Cea dintâi Duminică după Înălțare Biserica a aonsacrat-o cinstirii sfinților părinți, cari în sinodul ecumenic dela Niceea au salvat pe seama omenirii dreapta credință despre Hristos.

Din acest prilej Evanghelia evocă sfânta rugăciune a Mântuitorului pentru toți cei ce se vor constitui martori ai măririi Lui și pentru toți cei ce prin vestirea lor vor deveni noul popor ales, dovadă a deplinătății vieții trăite prin credință și prin har.

Cuvintele Mântuitorului desvăluie taina acestei vieți: „să Te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, și pe Isus Hristos, pe care l-ai trimis.” Ce poate asigura o mai firească desfășurare a vieții omenești, decât cunoașterea lui Dumnezeu? Această cunoaștere e cale și viață și adevăr; e încopiere în orânduirea și mersul, pe care le-a dat lumii Creatorul.

Minunata întocmire a Universului și minunatele forțe, cari acționează într'ânsul, vorbesc răsplatit despre nemărginita putere și înțelepciune a lui Dumnezeu. Dar întreagă mărire Lui, întreagă bunătatea Lui, întreagă pârinteasca Lui purtare de grije, întreagă iubirea Lui față de oameni nu le putem cunoaște decât prin Isus Hristos, Cel coborât din cer ca să ni le descopere.

Tot ce se adauge ființei noastre spirituale-morale — sub forma unor simțiri și puteri noi — de pe urma deplinei cunoașteri a lui Dumnezeu, avem a mulțumi Mântuitorului. Căci în persoana Lui însuși Dumnezeu s'a pogorât în lume, ca să fie lumină lumii, ca să înlesnească drumul nostru spre fericirea gătită nouă dela începutul veacurilor.

Temelia vieții creștine e credința în dumnezeirea lui Hristos. Sfânta rugăciune a Mântuitorului cere ajutorul harului ceresc pe seama celor ce vor vesti acest adevăr oamenilor. Mântuitorul știa câte împotriviri se vor pune în calea acestei vestiri, știa cât de slabe sunt puterile omenești spre a le învinge. Numai cei învățuți de darul Duhului sfânt pot birui toate împotrivirile. Sfânta Lui rugăciune e pregătitoarea minunii ce avea să se petreacă în ziua Cincizecimii.

Nemărginita iubire ce se desprinde din rugăciunea Mântuitorului a lucrat prin darul Duhului sfânt în sinodul dela Niceea. Cei 318 sf. Părinți adunați acolo au preamărit pe Dumnezeu în cea mai folositoare formă pentru oameni: au pus viața sub scutul credinței drepte.

I. G.

Fondatorul regalității românești

Discursul Suveranului la desvelirea statuiei Regelui Carol I.

Acest bronz ridicat în inima Capitalei în semn dovedit de recunoștință a poporului întreg către acel mare Suveran care a pus temelie de nesdruncinat a României moderne, trebuie să fie pentru orice român simbolul etern de evlavie a trecutului și de încredere desăvârșită în viitor.

De lângă obârșia Dunării, Carol I a fost chemat de gândul fericit al poporului românesc să vie să domnească aci la gurile aceluiaș fluviu, pentru a făuri un viitor falnic.

Din clipa în care primul rege al României a pus piciorul pe pământul sfânt al noii sale patrii, el a devenit cu trup și suflet cel mai desăvârșit și cel mai credincios cetățean al ei. Cuvintele ce le-a rostit depunând jurământul că din acea oră a devenit român, n'au fost o formulă protocolară, ci un legământ sfânt, pe care un atavism de veacuri îl făcea să nu-l poată călca chiar cu prețul vieții. Această îndatorire ce și-a însușit-o în acele zile de Mai 1866, a ridicat-o în sufletul și în conștiința sa la rangul de virtute.

Conștiințiozitatea de orice clipă și un înalt spirit al datoriei, virtuți ale familiei sale, l-au călăuzit în așa fel încât el a fost pildă tăcută dar veșnic prezentă pentru poporul său.

A avut un fel: să facă din România o țară independentă și respectată. Fără șovăire a urmărit acest scop și a reușit.

Luptând pas cu pas, învingând adversitățile dinăuntru și din afară, cu un simț politic fără seamăn, a dobândit pentru țara lui ceea ce el a fost hotărât să îndeplinească din clipa în care plebiscitul îl chemase la locul de înaltă răspundere. El este un caz tipic, în care virtuțile strămoșești au strălucit în mod atât de deosebit.

În tot decursul istoriei neamului nostru, alegerea lui Carol I ca Domnitor al României a fost cel mai

mare bine ce și l-a făcut poporul român lui însuși.

Astăzi, când sărbătorim 100 de ani dela nașterea Regelui Intemeietor, trebuie să adăugăm mulțumirile ce le aducem și pioasa amintire pentru marii conducători de popoare din acea vreme: Napoleon III, Victor Emanuel II și Bismarck.

Urmărind istoria, vedem cum se repetă faptele. Atunci ca și acum, prima grijă a Domnitorului în opera de consolidare a țării și tronului a fost să-și înjghebeze o armată solidă și bine înzestrată. Fără preget a muncit Carol I la această operă și cu o deosebită dragoste, căci avea un suflet de ostaș nu numai fiindcă avea credința în absoluta nevoie a unei oștiri puternice, dar pentru că o și iubea cu toată inima, așa cum au iubit-o toți regii României.

Acest instrument a fost prima piatră de temelie a operei de consolidare ce a întreprins-o. Cu această bravă oștire a săvârșit el faptele de arme glorioase de la Grivița, Plevna și Smârdan. Prin ea a dobândit România prima așezare definitivă în concertul european: independența.

Această neatârnamare a fost gândul urmărit de Domnitor din prima clipă când a pus piciorul pe pământul țării.

Print'r'o muncă stăruitoare, răbdare și desăvârșit simț politic, știind să aștepte momentul prielnic, a putut să săvârșească primul pas al marelui operă de mai târziu: Unirea tuturor românilor.

În această muncă de răbdare perseverență se poate vedea una din marile calități ale acestui Suveran. Pot să afirm că nu i-a fost totdeauna ușor să păstreze această virtute de căpetenie a unui Domnitor. Simțul politic dus la extrem, ponderea desăvârșită și marea sa dragoste pentru armată, — iată calitățile cari au făcut din Carol I un mare rege. Ne-a lăsat o Românie consolidată, pe care

urmașul său, Ferdinand I, a mărit-o până în granițele ei firești.

Iată moștenirea care am primit-o noi cei de azi și pe care vom trebui s'o lăsăm la rândul nostru urmașilor noștri, neștirbită.

Azi, ca în 1866, prima problemă pe care o avem de desăvârșit este de a întări oștirea țării. Trebuie să facem din ea acel instrument pe care l-a visat regele Carol I.

Astăzi n'avem altă năzuință decât de a păstra și de a întări aceea ce avem.

România este hotărât pașnică. Ea vrea să desăvârșească în liniște opera de consolidare, dar tot așa de hotărâtă este de a păstra integritatea și independența ei.

Uitându-ne la acest monument care vine să împlinească puțin cam târziu golul unei uitări, să ne amintim de parabola talanților și să fim servitorii credincioși care să merităm frumoasa moștenire ce ne-a lăsat Carol I.

Canoanele și celibatul

— Câteva precizări. —

La Biblioteca Centrală din Chișinău găsim zilele trecute Nr. 10 mai nou ale gazetei „Renasterea”. Citind necrologul p. Manu Lungu din Rășinari, se spune că a fost hirotonit fără căsătorie. E bine să precizăm ce spun canoanele despre celibat. De obicei lumea care nu cunoaște nici canoanele, nici literatura patristică, se crede chemată să stabilească ea ce spun afirmativ canoanele. Uneori chiar fețe bisericesti susțin că celibatul e o influență catolică. Mai întâi celibatul e *recomandat* (nu impus!) de Noul Testament. Nu citez texte neotestamentare, crezând că orice om de bună credință vede în Evanghelii și în Epistole că celibatul (și pentru mine celibatul e identic cu fecioria) e mai duhovnicesc decât căsătoria.

Vom cita câteva canoane din cari se vede în mod clar că în primele veacuri existau preoți celibatari. Canonul 26 al Sfinților Apostoli (Milaș, Canoanele. Vol. I. Partea I, p. 224): „Dintre cei ce au intrat în cler neînșurați, vrând să se înșoare, îngăduim numai ceteților și cântăreților.” Ce sens ar avea acest canon, dacă nu ar presupune existența preoților celibatari? Iată un fragment din comentariul Episcopului Nicodim Milaș: „Prin canonul prezent și prin canonul trulan men-

ționat se enunță în mod clar că, după dispozițiile canonice ale Bisericii ortodoxe, cleric de mir poate fi și o persoană celibatară (despre călugări peste tot nu poate fi vorba, în timpul emiterii acestui și a altor canoane apostolice) adică și celce peste tot nu a contractat căsătorie, poate fi cleric de mir. Aceasta a fost în vigoare ca lege severă în Biserică timp de patruscrezece secole și numai în mână nu i-a trecut prin minte că clericul de mir trebuie să fie necondiționat persoană căsătorită.”

Canonul 10 al sinodului local din Ancira, ținut la 314 (Milaș: Canoanele. Vol. II, partea I, p. 12): „Dacă încă oarecari, tăcând și primindu-se la hirotonie (cu condiția) să rămână așa, dar după aceea s'au înșurat, să înceteze din diaconie.”

Canonul 6 al sinodului trulan (cinci-șase) din 691-692; „Dupăcum s'a zis în canoanele apostolești că dintre ceice au intrat în cler necăsătoriți, numai citeții și cântăreții se pot căsători; și noi păzind aceasta, dispunem ca de acum înainte nici ipodiaconul, nici diaconul, nici presviterul, dupăce s'a hirotonit, nici de cum nu are voie să intre în legătură de căsătorie. Iar care va îndrăzni să facă aceasta, să se caterisească. Dar dacă ar voi vreunul dintre ceice intră în cler, să se în-

FOILETON

Locul de reședință al primilor oameni.

Cel mai vechi tablou privitor la Rai și Iad după concepția mistică, îl găsim la Efrem, înfățișat cu o rară măiestrie poetică. Putem spune chiar că numai el singur ne dă un astfel de tablou complet, în timp ce la Tertulian, Teofil și Vasile cel Mare numai trăsături din el.

Efrem Sirul ne înfățișează Raiul în forma următoare: „Cel mai de jos etaj, din cele trei ale Paradisului se începe dincolo de marginea Iadului, care înconjoară oceanul, la o înălțime care întrece înălțimea celor mai uriași munți ai Pământului nostru. Această localizare a Raiului și pe Pământ, și în Ceruri, corăspunde și naturii mărețiilor lui, plantelor lui, metalelor lui, și pietrilor lui scumpe, și în special apei râurilor lui, care numai prin căderea în adâncimea Pământului nostru își pierde gustul ei suprapământesc. Râul Paradisic izvorăște la picioarele tronului divin, din grădina Paradisică, (grădina Paradisică ocupă etajul cel mai de sus

iar Paradisul cuprinde toate 3 etajele), se împarte apoi în patru râuri, cari ajung până la etajul cel mai inferior, până la granițele Iadului, își îndreaptă cursul pe sub Iad și pe sub oceanul, care înconjoară Pământul: în Armenia ca Eufrat și Tigru; în Etiopia (sau în India oestică ca Indus), ca Nil (Geon), și în vestul Europei ca Dunărea (Pișon).”

Spre deosebire de urcarea în ceruri concentrice din descrierea Paradisului lui Efrem, cu două secole mai târziu Cosmas Indicopenstis, ne înfățișează Raiul în forma unui trapez, unde tabloul este identic, doar atât că nu identifică Pișonul cu Dunărea, ci cu Gangesul.

În sec. X. Moses „Bar“-Chefa în tratatul său despre Paradis ne înfățișează o a treia formă de interpretare mistică a textului biblic: Gen. II. 8-14. Este de părerea, că Raiul nu avem să ni-l închipuim dincolo de oceanul care înconjoară Pământul, ci dincoace, însă dincolo de munții cari nu pot fi străbătuți de nici un muritor. Această modificare se razimă pe presupunerea că dincolo de oceanul, care înconjoară Pământul nu mai este nimic.

3. Interpretările literale. În sec. XVI. concepția veche privitoare la pericopa Gen. II. 8-14 începe a fi abandonată. Exegeții își îndreaptă aten-

țiunea mai mult decât în trecut asupra datelor geografice amintite de autor. Caracterul istorico-geografic al acestei pericope este accentuat din ce în ce mai mult. Posibilitatea unei interpretări corecte, este condiționată de posibilitatea unei identificări a râurilor și țărilor prin cari autorul biblic urmărește să delimiteze din punct de vedere geografic situația Raiului.

Tranziția dela interpretările alegorice și mistice, la interpretările literale, o face Vadian de St. Gallen în scrierea „Primu terrae pastium Epitome” (Tiguri 1534 și 1548).¹⁾ După părerea lui Vadian înainte de căderea omului în păcat, întreg Pământul a fost Raiul, însă după acest eveniment, în urma blăstămului divin, s'a transformat într'un loc al durerilor. Râul care uda Raiul, era oceanul care înconjura Pământul, iar cele patru râuri erau Ganges, Nil, Tigru și Eufrat întrucât ele după părerea lui Vadian, străbat trei regiuni ale planetei noastre, sudul, ostul și nordul.

Dela Vadian până în zilele noastre caracterul istorico-geografic al amintitului text mozaic este susținut cu tărie de cei mai iluștrii exegeți. Porțile cercetărilor științifice se deschid larg în fața cercetătorilor după adevăr. Noua concepție permite,

preune cu o femeie, prin căsătorie legală, să facă aceasta înainte de hironofirea ipodiatonului, sau a diaconului sau a presviterului" (Milaș: Canoanele. Vol. I, partea II, p. 321).

Mai găsim multe dovezi în literatura patristică și în istoria bisericească. Colegii bulgari și orientali dela Facultate, îmi spun că există preoți celibatari și în alte țări orto-

doxe. Iată că baza canonică și experiența istorică (pe care am s'o expun cu altă ocazie) confirmă celibatarismul ortodox. Negația teologilor și a neteologilor e rezultatul influenței protestante și a liberalismului pozitiv. În aceste mreje cade și Pastorală lui Ieremiev și afirmațiile sporadice ale unor teologi.

Diacon IOSIF E. NAGHIU

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de primăvară a preoților din tractul Lăpuș.

Preoțimea tractului Lăpuș și-a ținut conferința de primăvară în ziua de 4 Mai a. c. în parohia centrală Târgul-Lăpușului.

La ora 8 dimineața s'a oficiat, în Capela protopresbiterală, Sfânta Liturgie, urmată de un duios parastas pentru vecinica odihnă a Prea Fericitului Patriarh Miron, a regretatului Episcop Nicolae Ivan și a preoților decedați din acest protopopiat.

La orele 11 a. m. P. C. S. Păr. prot. Șt. Gheție a deschis conferința printr'o aleasă cuvântare, în care arată cât de mult e apreciată azi activitatea sfințitoare a Bisericii, în această epocă de adevărată renaștere a Neamului nostru românesc sub oblăduirea părintească a Regelui Unificator de Neam.

Constituindu-se biroul, să intră în ordinea de zi.

Păr. G. Petruț a citit referatul asupra activității pastorale și a cercurilor religioase, din anul trecut. În general să constată că preoții au activat cu mult folos, atât pe terenul pastoral, cât și pe teren național, iar cercurile pastorale s'au ținut regulat în fiecare parohie. Să constată o afluință tot mai mare a credincioșilor spre acte de caritate și de binefacere față de sf. Biserică. Pe acest teren sunt vrednice a fi cunoscute următoarele cazuri: D-l inginer Iosif Rafiroiu a făcut cu propria cheltuială o bisericuță de toată splen-

doarea, în localitatea minieră Băiuț, unde curge aurul și se învârt milioanele și de unde credința strămoșească a fost izgonită acum 200 și ceva de ani. Un credincios din Inău a donat pentru zidirea bisericii de acolo 50.000 Lei. Altul din Cupșeni a dăruit un candelabru în valoare de 10.000 Lei. Donațiuni mai mărunte foarte numeroase au avut loc în toate parohiile.

Preotul P. Picu a citit lucrarea cu subiectul: „Preoții membrii ai „Astrei“ ca factori în executarea Legii Serviciului Social.“

La discuție iau parte mai mulți preoți, după care P. C. S. Păr. Prot. arată că „Astra“ fiind încredințată cu aplicarea legii Serviciului Social în Ardeal, își va armoniza activitatea ei cu aceea a Căminelor culturale.

P. C. S. Păr. Prot. aduce la cunoștința conferinței, că în scopul de a ușura găzduirea preoților pentru cazul când vin la Tg.-Lăpuș, le pune la dispoziție un apartament de 2 camere, din casa parohială, unde se va deschide un cămin preoțesc tractual.

Conferința primește cu bucurie propunerea Păr. Protopop. stabilind cotizațiile necesare întreținerii Căminului.

Tot la propunerea Păr. Protopop să delege preoții P. Picu și V. Puica, să studieze chestiunea înființării unei cooperative în Târgul-Lăpușului ca centru de aprovizionare pentru toate comunele din această plasă.

Rap. V. P.

INFORMAȚIUNI

Ofrandele domnești. M. S. Regele Carol II-lea a adresat d-lui președinte al consiliului următoarea scrisoare:

„Adânc mișcat de avântul cu care chiar cel mai sărac contribuie în aceste elipe la înarmarea Patriei, cred că este o elementară datorie către Țară să-mi dau și eu obolul meu. Vă remit deci, aici alăturat, suma de cinci milioane lei“.

Măria Sa marele Voevod Mihai, urmând gestul nobil al Augustului Său părinte, scrie:

„Văzând că toată suflarea românească contribuie la sporirea fondului pentru înzestrare, Vă remit și eu suma de 500.000 lei, pe care o dau din toată inima pentru întărirea scumpei noastre oștiri. Vă rog, domnule Președinte, să credeți în sentimentele mele de bun român, și iubitor al scumpei noastre țări“.

Importantele daruri regești pentru înarmarea oștirii au lăsat o adâncă impresie în toată Țara, constituind un nou îndemn la jertfă pentru fiecare român.

Cuvinte omagiale. Cu prilejul recepției de 10 Mai c. la rezidența Ținutului Someș, P. S. Episcop Nicolae a rostit cel dintâi o vibrantă cuvântare, talmăcind sentimentele de profundă iubire ale Eparhiei Vadului către M. S. Regele Carol II-lea și Augusta Dinastie. Asistența a subliniat cu vădită satisfacție cuvintele luminatului Ierarh.

Sesiunea Academiei Române. În ziua de 15 Mai c. s'a deschis la București sesiunea anuală a Academiei Române. Suprema instituție de cultură a Țării, va fi urmărită și de astădată de către oamenii de carte cu același viu interes de totdeauna. Savanți cu repu-

tație mondială, în frunte cu personalitatea uriașă a profesorului Nicolae Iorga, vor pune din nou în evidență imensa operă științifică ce o îndeplinește această înaltă societate a spiritului pentru prestigiul și progresul cultural al României. Noi îi aducem omagiul sincer al Bisericii, dorind Academiei Române rezultate din ce în ce mai mari pe drumurile ei de lumină.

Ziua de 15 Mai. Amintirea marelui praznic național al Românilor ardeleni n'a trecut neobservată nici de astă dată. În biserici, școli, presă și conferințe a fost pus în lumină sbuciumul revoluționar din 1848, prin care neamul nostru și-a scuturat lanțurile robiei, proclamându-și independența națională. De atunci lupta a continuat fără odihnă, cu jertfe și suferințe, până în ceasul izbăvirii din 1918. În perspectiva vremii ne închinăm cu recunoștință figurilor mari de atunci, în frunte cu Șaguna și Avram Iancu, cari susținuți de vitejia țărănimii, au pregătit drumul întregirii naționale. Faptele lor sunt și rămân isvoare de inspirație pentru toate generațiile românești.

Ziua Eroilor. Joia trecută a avut loc tradiționala pomenire a eroilor căzuți în războiul de întregire. La catedrală s'a oficiat o slujbă la care au asistat șefii de autorități civile și militare, apoi elevii tuturor școlilor și un public număros. A urmat procesiunea la cimitirul eroilor, unde s'a săvârșit un parastas și s'au depus cununi pe morminte. Serbarea s'a încheiat cu o defilare.

† **Dr. Ioan Ciuca.** În ziua de 15 Mai c. a încetat din viață pe neașteptate, în urma unui atac de inimă Dr. Ioan Ciuca, inspector administrativ. Defunctul a fost câțiva ani preot, apoi continuându-și studiile de drept la Universitate, a trecut în administrația de stat, unde a funcționat pe

ca fiecare locșor de pe suprafața Planetei noastre să fie câmpul operațiilor cercetătorilor. Numai astfel se explică existența mulțimei încercărilor de a localiza Raiul, într'o parte sau alta a Pământului.

Cele mai importante păreri după noua concepție sunt următoarele:

a) Raiul a fost în ținutul din care izvorăsc râurile Eufrat și Tigru.

Aderenți ai acestei păreri sunt, protestanții Delitsch; König și catolicul Engelkemper.⁵⁰⁾ În special după Engelkemper Raiul despre care ne vorbește Moise a fost în partea ostică a Armeniei. Cele patru râuri paradisiace; Pișon, Geon, Chiddekel și Perat sunt Indus (Ganges), Nil, Eufrat și Tigru, dar nu așa precum noi le cunoaștem, ci precum le cunoștea anticitatea, Țara Chavila, este un ținut oarecare din Indja, iar Țara Kus este întreg ținutul sudic cunoscut de iudei dela Etiopia până în extremul sudost al Arabiei.

Autorul inspirat a urmat unei concepții geografice false. Pentru a putea face cunoscută situația geografică a Raiului, nu s'a putut folosi de vre-o concepție oarecare, obiectivă și corectă, necunoscută contimporanilor săi, ci a fost necesitat

să se folosească de forma de a cugeta și de cunoștințele geografice ale cititorilor săi.

Drept argument pentru identificarea râului biblic Geon cu Nilul, aduce câteva locuri din sf. Scriptură.

Și König caută Raiul în nordostul Asiei anterioare, în Armenia, motivându-și părerea, cu faptul că după concepția unică a Vechiului Testament, locul de reședință al lumii străvechi a fost în partea sudică a lacului Caspic.

Intr'altă formă teologii Kaulen, Hoberg, Kalt, Hetzenauer, Keil, Strach, etc. ajung la aceeași părere.

Edenul biblic, spune Kaulen a fost în Armenia de azi. Râurile paradisiace sunt: Kur = Cyrus de odinioară, Aras — Araxes, Eufrat și Tigru. Țara Chavila este ținutul Colchis vestit și azi în aur, iar Kuș este actualul Aderbeidșan.

Argumentul principal pe care Kaulen și aderenții lui își sprijină această părere este presupunerea că particula ebraică missam (Gen. II, 10) reprezintă o determinare de timp, și nu de loc precum ne apare în traduceri. Deci, în loc „de acolo“ se va traduce „de atunci“. Astfel întreaga pericopă trebuie privită în sensul că de atunci, dela existența Raiului, râul unic care l-a udat, s'a desmem-

brat în patru râuri. Marea schimbare foarte bine a fost provocată de Potop.⁵⁰⁾

b) Raiul a fost în partea superioară a Eufratului.

Riessler este primul care crede, că a găsit Raiul în Partea superioară a Eufratului. Lui îi urmează o mulțime de reprezentanți ai școlii Tübingiene, cari orientându-se după o inscripție a regelui assirian Assurnasirpal în care cuvântul „ros“ înseamnă revărsare, cred că și în Gen. II. v. 10 expresiunea „rasim“ are același sens. În acest caz sensul întregului text biblic, referitor la Paradis ar fi: râul care uda Raiul era Eufratul, în care imediat după ieșirea lui din Raiu se revărsau alte trei râuri, Pișon, Gichon și Tigru.

După părerea lui Riessler biblicul Pișon este identic cu Belick; Geon cu Chabur. Țara Kus este ținutul Kas dintre râurile Belich și Chabur, iar Chavila vestită în aur, este Balis.

Nu departe de locul unde râul Belich—Pișon, se varsă în Eufrat a trebuit să fie Edenul. De sigur autorul biblic și-a închipuit Raiul în ținutul în care este actualul Balis, aproape de „orașul sfânt“ de odinioară.

(Va urma)

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

rând ca primpretor în Mociu și Bistrița, iar ca subprefect la Arad și Cluj. După înființarea Ținuturilor a ocupat slujba de inspector administrativ în Cluj. Impodobit cu alese calități sufletești, el și-a îndeplinit funcțiunile cu cinste și pricepere deosebită, bucurându-se de stimă unanimă. Moartea lui este adânc regretată de toți cari l-au cunoscut. Il deplâng doi copii minori și îndurerata lui soție, care este sora I. P. S. Mitropolit Nicolae dela Sibiu. Inmormântarea a avut loc Miercuri 17 l. c. în biserica din str. Regele Ferdinand, la care au asistat autoritățile și un public numărös. Au cuvântat p. consilier I. Goron, Dr. N. Pop și N. Râmboiu. Dumnezeu să-i facă parte de lăcașurile dreptilor.

Caravana cinematografică. Caravana cinematografică a Subsecretariatului de Stat al Propagandei și-a dovedit rostul ei în campania de iarnă a acestui an, când în piața Sf. Gheorghe din București a primit peste 200.000 spectatori, cărora le-a prezentat cele mai variate filme românești de propagandă. Odată cu venirea primăverii această caravană își îndreaptă activitatea spre alte centre ale țării. Cele trei grupuri motoare, cu cinci remorci transformabile într-o modernă sală de cinematograful vor fi montate în diferite orașe și sate din țară, anume: Buzău, Ploești, Breaza, Predeal, Brașov, Făgăraș, Sibiu, Alba-Iulia, Turda, Cluj, Huedin, Aleșd, Oradea, Arad și Timișoara. Se vor proiecta diferite filme culturale, aspecte din viața economică și industrială a țării, precum și tablouri înfățișând noile așezări și orânduiri în Stat.

Discursul Ducelui. Duminica trecută a avut loc la Torino o grandioasă întrunire, în fața căreia șeful guvernului italian, d-l Benito Mussolini și-a ținut discursul așteptat cu multă curiozitate de către cabinetele europene. Dictatorul Italiei a vorbit cu multă prudență, evitând să afișeze pretenții teritoriale, menite a încorda și mai mult situația gravă de astăzi. Dinpovrivă a afirmat că nu există chestiune europeană, ce n'ar putea fi rezolvită pe cale pașnică. Era o evidentă aluzie la problema Danzigului, și de sigur nu mai puțin la altele pur italiene.

Armele războiului viitor. În războiul viitor, pe care-l dorim cât mai depărtat, Statele vor dispune de arme cu adevărat apocaliptice. Astfel în Statele Unite au fost perfecționate atât de mult avioanele fără aviator, încât acestea pot parcurge fără pilot chiar 600 kilometri, execută orice acrobație și decolează și aterizează cu cea mai mare precizie. Pilotul stă pe pământ și conduce avionul cu ajutorul unui aparat de radio. Inchipuiți-vă orașe bombardate de aceste păsări ale morții, conduse de piloți aflați la sute de kilometri distanță. Din fericire astfel de procedee sunt menite să rămână în cadrul experiențelor, nici o mașină neputând înlocui mulțumitor pe pilot.

Serviciul militar în Anglia. Legea introducerii serviciului militar obligator în Anglia a fost votată în Camera Lorzilor și Camera Comunelor unde a obținut majorități impresionante. Imputernicirea dată guvernului prin această lege va dura trei ani putând fi prelungită de Parlament din an în an. Instrucțiunea militară va dura șase luni, iar apoi cei chemați sub arme ar putea să alege fie să treacă în armata teritorială pentru o perioadă de trei ani și jumătate ori să treacă în rezerva armatei regulate. Cifra brută a recruturilor care urmează a fi obținute datorită acestui proiect de lege este de 310 mii.

Date interesante. Iată câteva date de cel mai mare interes, pe care le aflăm în recentul discurs al Cancelarului Hitler. Este vorba de armamentul fostei republici Cehoslovace. Führer-ul spune, că dela ocuparea Boemiei și Moraviei au fost rechiționate: 1582 avioane, 501 tunuri antiaeriene, 2171 piese artilerie, 785 aruncătoare de mine, 469 care blindate, 43.876 mitraliere, 114.000 pistoale, 1.090.000 puști, peste un miliard cartușe și peste 3 milioane obuze de artilerie.

Mulțumită publică. Având obiceiul frumos, de-a da bisericei noastre din Trâmpoele câte un dar de sfintele sărbători ale Învierii, și în anul acesta, d-l Iuliu Albin, fost senator și d-l Emanoil Scrobote, fost director școlar, au donat câte o mie de Lei. Un gest frumos, care ne amintește că amândoi au servit cândva ca slujbași în această comună — notar și învățător. Biserica noastră plină de recunoștință față de ei, pentru aceste daruri și altele de mai înainte, le aduce mulțumită publică

Pr. Moldovan Ștefan

Mulțumiri. Doamna și Domnul Dr. Mircea Georgescu, profesor la Facultatea de Agricultură din Cluj, au dăruit pentru fondul milelor Episcopiei noastre suma de Lei 5000 (cinci mii). Bunul Dumnezeu să le întoarcă însutit creștineasca danie.

Consiliul eparhial.

BIBLIOGRAFIE

A apărut Nr. 5 pe luna Mai c. al revistei „Viața Ilustrată“, de sub direcția P. S. Episcop Nicolae Colan, cu următorul cuprins:

† Nicolae Colan: Opera de caritate a primelor veacuri creștine. Gr. T. Marcu: Lauri pentru mândra noastră armată. Pr. T. Ciceu: Primăvară darnică și Pace 'n Țară (poezii). Gr. Popa: Rugă Duminicală (poezie). I. Mănișiu: Sunt rob al mării vreri (poezie) și Peste curmătura Șurianului. Pr. I. Goron: Înălțarea la cer. Emil Zegreanu: Plecarea poetului (poezie). D. Călugăr: Copilul în Germania de azi. Eugenia Mureșanu: O poveste adevărată. C. Goran: Mamei (poezie). Dr. Eug. Nicoară: Miorița și Doină (poezii). L. Bologa: Necazuri copilărești. Diacon I. E. Naghiu, N. C., G. G. S. și V. Mateiu: Cronica literară. Gr. T. M.: Cronică internă și externă. Viața veselă și numeroase ilustrații.

A apărut „Revista Teologică“ Nr. 5, cu următorul cuprins:

Diacon Gr. T. Marcu: Saul din Tarsus. Pr. Dr. Liviu Stan: Alegeri de preoți în trecut. Pr. Dr. Nicolae Neaga: Eclasiastul (scurte note explicative). Pr. Mihail Neagu: Predică la Dumineca Samarinencii. Pr. Dr. L. Stan, Prof. Dr. N. Neaga și Gr. T. M.: Mișcarea literară. Gr. T. M., Pr. D. Veștemean și Pr. S. Cădea: Cronică. Gr. T. M. și Pr. D. V.: Note și Informații.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2913/1939.

Comunicat oficial.

Copia hotărârii Ministerului Educației Naționale, Direcția Învățământului Profesional Nr. 51538/799 din 28 Martie a. c., precum urmează:

„Ministerul Educației Naționale, călăuzit de ideea de a promova introducerea și consolidarea elementului național, în toate domeniile activității industriale, a înscris în art. 122 din legea pentru organizarea și funcționarea învățământului industrial de băeți și fete (Monitorul Oficial Nr. 88 și 89 din 16 și 17 Aprilie 1936), prin derogare dela legile în vigoare — dispozițiunea ca absolvenții și absolventele școlilor de învățământ industrial, grupați în cooperative de producție, legal constituiți, să fie preferați la licitațiunile publice, altor ofertanți, chiar dacă vor fi cu 7% mai scumpi decât aceștia, iar garanția ce urmează să depună, să fie de 2% din valoarea comenzii.

În consecință, având în vedere scopul național urmărit, cu onoare Vă rugăm să binevoiiți a dispune respectarea în totul a dispozițiunilor cuprinse în textul arătat mai sus și în consecință a hotărâ ca licitațiunile să fie adjudecate asupra cooperativelor de absolvenți și absolvente cari intră în dispozițiunile legale sus arătate, atunci când se găsesc printre ceilalți ofertanți“.

Cluj, la 4 Maiu 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 3030/1939.

Comunicat.

Atragem atențiunea preoților noștri asupra faptului că fondul de 30 Lei este creiat numai pentru preoții cari n'au nici un fel de salariu, până când situația lor va ajunge la normal. Prin urmare, cererile de ajutor de altă natură din acest fond nu se pot satisface.

Cluj, la 9 Mai 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 3263/1939.

Comunicat.

Ministerul Cultelor cu adresa Nr. 17547 ne invită să dispunem ca să permitem personalului în subordine să activeze în gărzile naționale.

Aducem aceasta la cunoștința preoților noștri cu adausul că preoții nu pot fi membri ai acestei gărzi, vor îndruma însă pe cantorii și crâșnicii lor mai tineri ca să activeze în cadrul gărzilor naționale.

Cluj, la 11 Mai 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 3134/1939.

Comunicat.

Atragem atențiunea C. preoțimii asupra broșurelor ce apar sub titlul „Mărgăritarele lumii“, cu îngrijirea C. preot-econom V. Ionescu din București.

Prețul mic (2 Lei exemplarul), cuprinsul ușor, plăcut și variat le indică drept cea mai potrivită lectură pentru marea mulțime a credincioșilor noștri și un bun mijloc pentru cultura sufletească a lor.

Indemnăm preoțimea să răspândească această bibliotecă. E potrivită și ca premii școlare.

Cluj, la 16 Mai 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 440—1939.

(17) 1—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II-a Vidra-medie protopopiatul Câmpeni, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu dela Stat conform calificăției și anilor de serviciu.
2. Casă parohială cu dependințe și grădină.
3. Uzufuctul cimitirului în mărime de 1107 st.
4. Venitele stolare obișnuite.

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului eparhial în termenul de mai sus, candidații obligați fiind a avea învoirea P. S. Episcop, pentru a putea fi admiși la candidare și pe lângă prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, la 1 Mai 1939.

Dela oficiul protopresbiterat ort. rom. din Câmpeni în înțelegere cu membrii consil. parohial din Vidra-medie.

Sorin I. Furdul, protopop.

Nr. 44—1939

(18) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cantor în parohia Mureșeni, protopopiatul Tg.-Murăș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală de 6 jugăre, din care 5 jug. 407 st. p. arător și 1193 st. p. fânaț. Cel ales va intra în folosința lor numai după luarea recoltei din anul curent.
2. A treia parte din venitele stolare obișnuite, conf. procesului verbal din 23 Aprilie 1939.

Candidații își vor înainta cererile însoțite de diploma de cantor oficiului nostru parohial în termenul fixat, având a se prezenta Duminica sau în vre-o sărbătoare la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

La candidare vor fi preferați cei cu diploma de cantor câștigată la o școală de cântăreți precum și aceia cari au priceperea de a forma coruri bisericești.

Din ședința consiliului parohial ținută în Mureșeni, la 23 Apr. 1939.

Alex. Oltean, George Băciulescu
paroh. notar.

Nr. 290—1939 Protop.

Văzut: Ștefan Russu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.